

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 450

9.7.1945 Tarihli ve 4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/775)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K.Gn.Md.18/101-2005/03930

16 . 6 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.5.1986 tarihinde kararlaştırılan «9.7.1945 tarihli ve 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı» ve gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir,

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkemizin ilk modern sosyal güvenlik sistemi 1936 yılında (mülga) 3008 sayılı İş Kanununda yer almıştır. Bu Kanun ayrıca sosyal sigorta sisteminin bir teşkilat yapısı içinde bir Sosyal Sigortalar Kurumunun kuruluşunu da öngörmüştür. Ancak Sosyal Sigortalar Kurumunun kuruluşu 3.7.1945 tarih ve 4792 sayılı Kanunla, «İşçi Sigortaları Kurumu» adı altında gerçekleştirilmiştir.

Kurum, kuruluşu ile birlikte ülkemizde modern bir sosyal güvenlik sisteminin gelişip yaygınlaştırılmasında çok önemli görev üstlenmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumu, ilk defa 27.6.1945 tarihinde yürürlüğe konulan 4772 sayılı «İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortası Kanunu» nu, daha sonra 1.4.1950 tarihinde yürürlüğe giren 5417 sayılı «İhtiyarlık Sigortası Kanunu» nu uygulamıştır.

Ülkemizde giderek yaygınlaşan ve gelişen sosyal güvenlik ve sosyal yardım anlayışına cevap vermek, idari reorganizasyon içinde gerekli tedbirleri almak üzere 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda, 41 yıllık yürürlük süresi içinde 12 defa kanuni değişiklik yapılmıştır.

Yapılan bu kanuni düzenlemeler dar kapsamlı ve kısa süreli tedbirleri ihtiva etmesi sebebiyle, Sosyal Sigortalar Kurumunun hukuki yapısında teşkilat ve görevleri bakımından yeniden düzenleme yapılması mecburiyeti ortaya çıkmıştır.

Devlet idari sisteminde yapılan reformist çalışmalar ve kanuni düzenlemeler ile hızlı bir çalışma sistemi, bürokrasinin asgariye indirilmesi hedefleri gerçekleştirilmiştir.

Bu anlayıştan hareketle, Kanun Tasarısında bürokratik işlemlerin azaltılması, yetki ve sorumluluk sınırlarının tespiti gayesi ile Sosyal Sigortalar Kurumunun en yüksek organı olan Genel Kurulun çalışma esaslarına açıklık getirilerek, idari sistem içinde bu Kurulun yetki ve görevleri ile sorumlulukları belirlenmiştir.

Kanun Tasarısında yer alan diğer bir husus ise, Kurum fonlarının işletilmesi esaslarını belirleyen maddelerde yapılan düzenlemedir.

Bu düzenlemede Kuruma Toplu Konut ve Kamu İdaresi Başkanlığına çıkarılan gelir ortaklığı ve hisse senedi alabilme imkânı getirildiği gibi Kurumun yıllardan bu yana başarı ile uyguladığı Konut Kredisi tatbikatında birlik ve beraberliği sağlamak, bununla birlikte bürokratik işlemleri azaltmak amacıyla Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi ile işbirliği sistemi öngörülmüştür. Kanun Tasarısında bu işbirliğinin esaslarının bir yönetmelikle tespiti hükme bağlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde ile 4792 sayılı Kanununun 12 nci maddesi değiştirilmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumunun Genel Kurulunun meydana geliş tarzını düzenleyen bu madde Devlet İdarî Sisteminde yapılan reorganizasyona uygun olarak Bakanlık isimleri değiştirilerek düzenlenmiştir.

Üniversite temsilcilerini seçme yetkisi ise Yüksek Öğretim Kuruluna verilmiştir.

Genel Kurulda işçi ve işveren temsilcilerini belirleme yetkisi en fazla işçi ve işvereni temsil eden Konfederasyona tanınmış ve Genel Kurulda görev alacak mezkûr temsilcilerin iş kollarına göre seçilen işçi ve işveren üyelerden meydana geleceği maddede belirtilmiştir.

Bu düzenlemedeki amaç her iş kolundaki sosyal sigorta meselelerinin bu iş kollarından seçilecek işçi ve işveren temsilciler tarafından Genel Kurulun çalışma zemininde tartışılarak çözüm bulunmasına imkân sağlamaktır.

Kurumdan yaşlılık, malullük ve sürekli işgöremezlik geliri almakta olanların Genel Kurulda 10 üye ile temsil yetkisi en çok emekli sigortalıyı bünyesinde bulunduran kuruluşa tanınmıştır. Bu kuruluşun belirlenmesi hususu ise madde hükmü ile Bakanlığa verilmiştir.

Genel Kurulun çalışma usul ve esasları ise bir Yönetmelik ile tespit edilecektir.

Madde 2. — Bu madde ile 4792 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi değiştirilmiştir.

Madde hükmünde Genel Kurulun üç yılda bir en geç Haziran ayında toplanacağı belirtilerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanına Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırma yetkisi verilmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumu teşkilat yapısı içinde yer alan Genel Kurul bir istişari organ vasfını taşımaktadır. Genel Kurulun bu niteliği ile çalışmalarında; sosyal politika, sosyal güvenlik ve sosyal sigorta hizmetleri ve hedeflerin tartışılması ve bu platform içinde Sosyal Sigortalar Kurumunun faaliyet yönünün belirlenmesinin esas olması gerekmektedir.

Devlet, Üniversite, İşçi, İşveren ile İşçi Emeklilerinin temsilcilerinden meydana gelen Genel Kurulun, bu görev sınırı dahilinde her yıl toplanması, alacağı kararlar ve görüşler bakımından istenilen sonuçları doğurmaktadır. Genel Kurulun her yıl toplanması, alacağı kararlar ve görüşler bakımından istenilen sonuçları doğurmamaktadır. Genel Kurulun her yıl yapılması, hedeflenen politikaların ve amaçların gerçekleşmesine yeterli bir çalışma ortamı yaratmadığı gibi, arzu edilen sonuçların değerlendirilmesine de imkân vermemektedir.

Genel Kurul çalışmalarından istenilen verimin sağlanması bir bakıma ülkemizin sosyal güvenlik hedeflerinin tespiti, bu konuda ülke bazında yapılan çalışmaların değerlendirilmesi, alınacak tedbirlerin tespiti için en uygun çalışma süresi üç yıl olarak tespit edilmiştir.

Nitekim aynı gerekçeler ile Bağ - Kur'da Genel Kurul üç yılda bir yapılmakta olup, çalışma sistemi yönünden daha başarılı bir sistemin uygulamaya konulmasına yardımcı olmaktadır.

Madde 3. — Bu madde ile 4792 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi değiştirilerek Genel Kurulun görevleri tadat edilmiştir.

Madde hükmünde Genel Kurulun görevleri, Kurumun bilanço ve faaliyet raporları hakkında görüş bildirmek olarak tespit edilmiş olup, bu görevi ile Genel Kurulda Sosyal Sigortalar Kurumunun üç yıllık faaliyeti ile hizmetinin genel anlamda bir değerlendirilmesinin yapılması öngörülmüştür.

Genel Kurulun diğer bir görevi ise kendi bünyesi içinde üniversite, işçi, işçi emeklileri ve işveren temsilcilerinden meydana gelecek olan ihtisas komisyonları aracılığı ile yapılacak çalışmaların ve düzenlenen raporların Genel Kurulda tartışılarak, uygulamaya mesnet teşkil edecek hedeflerin belirlenmesi olarak madde de öngörülmüştür.

Genel Kurulun yapı itibariyle sosyal güvenliğin en geniş anlamda tartışılıp hedeflerin belirlendiği bir platform olması sebebiyle üyelerin sosyal sigorta konusundaki düşünceleri ve dileklerinin de Genel Kurulca tespitinde fayda mülâhaza edilmiştir.

Genel Kurulun diğer bir görevi de seçimle gelen Yönetim Kurulu üyelerini seçmek olarak belirlenmiştir.

Maddede Genel Kurul raporlarının tatbikata yönlendirilmesini temin bakımından bu raporların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ve Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilmesi hükmü getirilmiştir.

Madde 4. — Bu madde ile 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 20 nci maddesinin (b ve d) fıkraları değiştirilmiştir.

Madde hükmünde yapılan değişiklik ile Kurum fonlarının Devletin çıkardığı tahvillere ve Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresince çıkarılan gelir ortaklığı ve hisse senetlerine yatırmak suretiyle işletme imkânı verilmiştir. Bu husus dışında ayrıca Kurumun sigortalı ve yaşlılık aylığı alanlara verilmekte olan konut kredisi uygulamasında Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi ile işbirliği yapılması hükmü getirilmekte olup, uygulama usulleri yönetmelikle belirlenecektir.

Sosyal Sigortalar Kurumunun anamali kaynağını prim gelirleri meydana getirmektedir. Kurum fonlarının verimli ve rantabl alanda kullanılması esas unsurdur. Ancak, Kurum kendi plasman alanında sigortalı sayısını artırmak üzere fonlarını istihdam yaratacak yatırım alanlarına kaydırmak zorundadır. Bu ana kaide dahilinde Kurum fonlarının işletme politikası, ülke kalkınmasına katkıda bulunmayı ve bu yatırım alanlarında çalışacak sigortalılardan prim geliri elde edilmesini ve fonlarında verimli ve rantabl bir şekilde işletilmesi sonucunu doğuracaktır.

Kurumun diğer sosyal hizmet alanı olan konut kredisi uygulamasına madde hükmü ile yeni bir veche verilerek ülkemizin konut sektöründe uzman kuruluşu olan Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi ile işbirliği öngörülmüştür. Yapılan bu yeni organizasyon içinde konut kredisi bakımından hızlı bir sistem geliştirilmesi arzu edilerek belirli ölçüde mükerrer bürokrasinin kaldırılması imkânı sağlanmış olup, ayrıca personel tasarrufu dolayısıyla Kuruma kendi kanunî görevlerine daha sağlıklı olarak eğilme imkânı verilmiştir.

Madde 5. — Bu madde ile Kanuna Geçici Maddeler eklenmiştir.

Geçici Madde 1 ile 4792 sayılı Kanunun değişik 20/d maddesi hükmüne göre konut kredisi almış olan sigortalı ve emeklilerine uygulanacak işlemler düzenlenmiştir.

Geçici Madde 2 ile Kanuna göre ilk Genel Kurul tarihi düzenlenerek seçimle gelen Yönetim Kurulu üyelerinin süreleri belirtilmiştir.

Madde 6. — Yürürlükten kaldırılan maddeler belirlenmiştir.

Madde 7. — Yürürlük maddesi.

Madde 8. — Yürütme maddesi.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sağlık ve Sosyal İşler

Komisyonu

Esas No. : 1/775

Karar No. : 16

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilen, 9.7.1945 Tarihli ve 4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı; Komisyonumuzun 20.5.1986 tarihli 21 inci Birleşiminde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemlı, Bakanlık, Kurum, İşçi ve İşveren temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Tasarının tümü Komisyonumuzca kabul edilerek maddelerine geçilmiş; 1 inci maddenin ikinci fıkrası Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiş; Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulu için Yükseköğretim Kurulunca görevlendirilecek öğretim üyelerinin uzmanlık dalları Kurumun aynı zamanda büyük çapta sağlık kuruluşlarına sahip olduğu da göz önünde bulundurularak «sosyal güvenlik, sosyal politika ve ekonomi, iş hukuku, tıp» dalları olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Mustafa Balcılar
Eskişehir

Başkanvekili
Burhan Kara
Giresun

Sözcü
Mehmet Özalp
Aydın

Kâtip
Hamdi Özsoy
Afyon

Üye
Vehbi Batuman
Adana

Üye
A. Şevket Gedik
Adana

Üye
N. Mehmet Kaşıkçı
Kayseri

Üye
Talat Sargın
Tokat

Üye
Mahmut Orhon
Yozgat

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

9.7.1945 Tarihli ve 4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 12. — Genel Kurul; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının veya görevlendireceği kimsenin başkanlığında, Maliye ve Gümrük, Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Ticaret bakanlıkları, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulundan iştirak edecek birer temsilciden;

Yüksek Öğretim Kurulunca görevlendirilecek sosyal güvenlik, sosyal politika ve ekonomi dallarında uzman beş öğretim üyesinden;

En fazla işçiyi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonu tarafından iş kollarına göre eşit sayıda seçilecek en az 50'şer işçi ve işveren temsilcilerinden;

Kurumdan yaşlılık, malullük, ölüm aylığı ile sürekli işgöremezlik geliri almakta olanlardan en fazla üyeyi temsil ettiği Bakanlıkça belirlenen kuruluş tarafından seçilecek on temsilciden,

Meydana gelir.

Genel Kurulun çalışma usul ve esasları; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.»

MADDE 2. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 13. — Genel Kurul; üç yılda bir en geç Haziran ayı sonuna kadar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının çağrısı üzerine toplanır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı gerekli görürse Kurulu olağanüstü toplantıya da çağırabilir. Toplantı için yeter sayı, üye tamsayısının salt çoğunluğudur.»

MADDE 3. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 14. — Genel Kurulun görevleri;

a) Kurulun bilanço ve faaliyet raporları üzerinde görüş bildirmek,

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

9.7.1945 Tarihli ve 4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

MADDE 1. — 4792 Sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 12. — Genel Kurul; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının veya görevlendireceği kimsenin başkanlığında, Maliye ve Gümrük, Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Sanayi ve Ticaret Bakanlıkları, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulundan iştirak edecek birer temsilciden;

Yüksek Öğretim Kurulunca görevlendirilecek sosyal güvenlik, sosyal politika ve ekonomi, iş hukuku, tıp dallarında uzman beş öğretim üyesinden;

En fazla işçiyi ve işvereni temsil eden işçi ve işveren konfederasyonu tarafından iş kollarına göre eşit sayıda seçilecek en az 50'şer işçi ve işveren temsilcilerinden;

Kurumdan yaşlılık, malullük, ölüm aylığı ile sürekli işgöremezlik geliri almakta olanlardan en fazla üyeyi temsil ettiği bakanlıkça belirlenen kuruluş tarafından seçilerek on temsilciden,

meydana gelir.

Genel Kurulun çalışma usul ve esasları; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.»

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) Genel Kurula sunulan ve Kurumun çalışmalarını ilgilendiren komisyon raporları hakkında görüş bildirmek.

c) Sosyal Sigortalar konularında düşünce ve dileklerini bildirmek veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının isteği üzerine istişari mahiyette kararlar almak,

d) Yönetim Kurulunun seçimle gelecek üyelerini ve yedeklerini 10 uncu maddedeki esaslar dahilinde seçmek,

Genel Kurul görüşmelerinin sonuçları raporla tespit edilir, bu raporlar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ve Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilir.»

MADDE 4. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin (b) ve (d) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«b) Devletin çıkardığı tahviller ile Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresince çıkarılan gelir ortaklığı ve hisse senetlerine yatırmak.»

«d) Sigortalılar ile Kurumdan malullük ve yaşlılık aylığı veya sürekli tam işgöremezlik geliri almakta olanlara Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi kanalı ile konut yapımı için yönetmelikle belirlenecek esaslar dahilinde ikrazda bulunmak.»

MADDE 5. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa aşağıdaki Geçici Maddeler eklenmiştir.

«Geçici Madde 1. — Bu Kanunun 28.6.1978 tarih ve 2158 sayılı Kanunla değişik 20 nci maddesinin (d) fıkrasına göre sigortalılar ile Kurumdan malullük ve yaşlılık aylığı veya sürekli işgöremezlik geliri almakta olanlara tahsis edilmiş bulunan konut kredisi işlemleri ile konut kredisi tahsilatı eski hükümlere göre yapılır ve tasfiye edilir.»

«Geçici Madde 2. — Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonraki ilk Genel Kurul 1988 yılının en geç Haziran ayı içinde yapılır.

Yönetim Kurulunun seçimle gelen üyelerinin görevleri Genel Kurul yapılıncaya kadar devam eder.»

MADDE 6. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 15, 16 ve 26 ncı maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 7. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

2 . 5 . 1986

Başbakan
T. Özal

Devlet Bak. Başbakan Yrd.
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
M. T. Titiz

Devlet Bakanı
A. Karaevli

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı
Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı
Y. Akbulut

Dışişleri Bakanı
V. Halefoğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. Emiroğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman Köyişleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. N. Türel

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşçıoğlu